

ASRA NYT

Arbejderhistorisk Samling Ringkøbing Amt

39. årgang

nr. 4

2022

Arbejdermuseets flotte festsal efter renoveringen, som afsluttedes i 2022, og som fortæller en flot arbejderhistorie. Værd at besøge!

SSN:0996-2939

**ASRA NYT - Udgivet af ASRA
Museumsgade, 32. 7400, Herning**

**ASRAs hjemmeside:
www.asra.dk**

**Formand:
Villy Sørensen
Boghvedevej, 10, 7490, Aulum
Tlf. 40533176
mail: formand@asra.dk**

**Kasserer:
Inge Marie Jensen
Stabyvej 39, Staby 6990, Ulfborg
Tlf: 23834577
mail: kasserer@asra.dk**

**Redaktion:
Arkivgruppen
Leo Skaaning
mail: blad@asra.dk**

**Arkivmedarbejdere:
Jørgen Aarestrup-Nielsen
Jørgen Markmøller
Jørn Jensen
Leo Skaaning
Henry Ammitzbøll
Niels Hedegaard
Jegge Christensen
Marianne Christensen**

**Trykt med hjælp fra
Metal Herning
Deadline for næste nr.
1.februar. 2023**

Indhold:

Side. 2 Kolofon
side. 3 Formanden har ordet
side. 4 Jul under 2. verdenskrig
side. 9 Halfdan Rasmussen voksen
digte
side. 10 Julehistorie
side. 13 Fra Snedkernes fagskrift
side. 14 Rævekager
side. 18 Støt Arbejdermuseet
side. 19 Lidt fra kassereren
side. 20 Forvarsel om generalforsamlingen 2023

Forsiden

Arbejdermuseets flotte festsal, som har en fantastisk historie, står nu færdig renoveret og fremkalder mange minder.

Hvem kan ikke huske den fra barndommens juletræsfest, eller når der var sammenkomster for hele familien i ens fars fagforening.

Salen er blevet rigtig flot, selv om man altid har følt en hvis stolthed, når man kom ind i salen.

Det var noget arbejderbevægelsen havde skabt for arbejderne.

Hvad har der ikke været sagt af ord i denne sal, som væggene, hvis de kunne tale, ville fortælle om.

Kampe for bedre forhold for ”den lille mand”, været vidne til både gode og dårlige tider, men den var ”borgen” hvor man samledes og fik sat styr på tingene.

Tillykke med det flotte resultat!

Formanden har ordet

Formand Villy Sørensen

Vi nærmer os endnu en årsafslutning. Det er dog utroligt så hurtigt tiden går.

Det har jo været et travlt år med afstemning om forbehold og nu lige et oversået et folketingsvalg.

Der forhandles lige nu om at danne en regering over midten i folketinget.

Jeg tror ikke det bliver let, og måske kan det også blive dyrt. Der vil jo være mange forskellige synspunkter, der skal tilgodeses, ja kan det lade sig gennemføre og hvad bliver prisen?

Jeg tror vi er mange, der husker sidst, hvor dette med en regering på tværs af midten blev afprøvet, da var det Socialdemokratiet og Venstre der dannede regering. Den havde kort levetid, lige godt et år og på grund af, at to så forskellige politiske partier skulle tilgodeses, ja så blev det vel den dyreste regering i forhold til levetiden.

Vi i ASRA er i fuld gang med at planlægge vores 40 års fødselsdag til foråret. Her vil vi lave en udstilling af nogle af de arkivalier, vi har på HØLOFTET- Faner og plakater m.v. samt

andre arkivalier fra vores arkiv.

Så kom forbi Museumsgade 32 Herning den **15. april 2023**. Vi starter kl. 10.00. Der vil være musik og en tale eller to, og så vil der også blive serveret lidt undervejs.

Vi har med beklagelse modtaget opsigelse fra vores to piger Tove og Inga, som i mange år har været frivillige medarbejdere på arkivet. Jeg kom rigtig til at kende de to piger i forbindelse med vores flytning fra Ålykkevej 3 i Herning til vores nuværende adresse Museumsgade 32 Herning. Her gik de to forrest med de tunge flyttekasser, en del af dem skulle ned af trapperne på Ålykkevej og alle skulle op på første sal i Historiens Hus, enten det var på Arkivet eller det var Høloftet.

Ja nogle kasser gik fejl og måtte så ned og op igen, men der var ingen kny, bare afsted.

Tusind tak skal herfra lyde til Tove og Inga for indsatsen, ASRA er dybt taknemmelig for indsatsen og det gode humør, I altid spredte omkring jer.

Jeg vil benytte lejligheden til at ønske alle en rigtig god jul og takke for året, der snart udrinder.

Godt nytår.

Villy Sørensen

Jul under 2. Verdenskrig i Vemb

Af Erik Lystbæk Kristensen

Den 9. april 1940, da Danmark blev besat af tyskerne, var jeg 7 år. Det var en spændende tid for en dreng i den alder. Det var samme dag, som jeg begyndte i skolen. Jeg husker tydeligt min første skoledag. Min mor var med og jeg skulle indskrives eller tilmeldes. Da det var overstået gik jeg selv i skole hver dag.

Dagen efter, på vej til skole, kunne jeg ikke komme over Søndergade, for at komme ind på Skolegade, hvor skolen lå. Vejen var spærret af tyske militærkøretøjer, som var på vej nordpå, og dermed også på vej til at besætte vores by. Der var lastbiler med cykler og biler med soldater, der var kampvogne på larvebånd og på gummihjul, der var kanoner spændt efter lastbiler, og der var befalingsmænd til at råbe og skringe efter soldaterne - ordrer og kommandoer, som vi kunne høre over hele byen.

Tre steder skulle soldaterne bo i Vemb. Det var i forsamlingshuset, hvor hundrede mand blev indkvarteret. Der blev opstillet et feltkøkken på gårdspladsen, det var på hjul og med alt tilbehør til madlavning. Min ven Erik og jeg var altid på pletten, hvis der blev lavet noget mad, vi kunne lide. Vi stillede os i køen sammen med soldaterne, som fik deres mad

i blikskåle. Erik og jeg fik vores i en gammel brugt konservesdåse. Vemb Gæstgivergårds balsal blev også fyldt op med soldater, og det gjorde gymnastiksalen i Vemb Skole også. I alt blev der indkvarteret ca. to hundrede soldater i Vemb under hele krigen.

I forsamlingshusets køkken var det danskere, der var ansat til at ordne grøntsager, kartofler og kød, som så blev kogt i feltkøkkenet i gården. Tyskerne havde heste og små vogne, som de brugte til at køre forsyninger ud til de tre indkvarterings steder i byen. De fire heste og to vogne var indkvarteret i vognmand Niels Hoelgårds garage, som tyskerne havde beslaglagt.

Garagen lå ved Nørregade 33, hvor jeg boede sammen med min mor Viola, min far Thorvald og mine tre søskende: Ruth som var født i 1928, Eva i 1931 og lillebror Mogens i 1938. Vi boede i en lille lofts lejlighed på 35 m².

I stueetagen holdt politiet til og en sagfører. I 1943 forsvandt politiet, og sagføreren flyttede til Holstebro.

Familien Lystbæk Kristensen.

Fra venstre Eva,

Asta Viola, Mogens, Ruth, Thorvald og Erik

Min far var specialarbejder og min mor var kogekone og gjorde rent på kroen. Senere blev hun værtinde i Vemb Forsamlingshus. Det var i årene 1947 til 1961.

I forbindelse med krigen kom der rationering på mange fødevarer, benzin m.m. Det eneste vi kunne købe var mel, havregryn, sukker, gær, mælk, kød, sæbe og andre fornødenheder, som vi havde rationeringsmærker til. Men dem kneb det også med.

Hvis vi havde penge, kunne vi købe disse mærker på den sorte børs, men det havde vi heller ikke altid, så vi måtte alle hjælpe til med at skaffe penge til familien.

Af min bedstefar fik jeg engang under krigen en gris, som ikke kunne stå på bagbenene.

Bedstefar, Kristen Kristensen, var bestyrer af Vemb Gæstgivergårds rejsestald. Der var der plads til, at han kunne have en gris eller to gående.

Jeg passede grisen med megen omsorg og døbte den Pjalte. Min familie slagtede den til jul under megen protest fra mig. Jeg spiste ikke gris den jul.

Jeg og mine to søstre var alle i gang med at tjene penge som bydreng eller børnepasning. Ruth tjente hos dyrelæge Swan og Eva hos bageren. Jeg var mælkedreng og mølledreng. Møllen lå på Nørregade 40 og var ejet af Halfdan Nygård. På møllen blev der malet foder til kreaturer, svin og høns. Mølleren var en glad mand med en dejlig humor, det var et godt sted at være.

Som mælkedreng skulle jeg hjælpe med at bringe mælk ud til alle huse i Vemb by og passe den lille mælkebutik i Nørregade 16, som stod for alt mælkesalg i Vemb. Butikken lå i kælderen, hvor der nu er Pejsestue. Ejeren af mælkebutikken kaldte vi Oluf Mælkemand, men hans rigtige navn var Oluf Hedegård. Det var hans moster Marianne, der for det meste passede butikken.

Til butikken hørte en vogn, som vi brugte til at køre mælken ud med. Det var Oluf, der var styrmand af vognen. Jeg skubbede og han trak. Vognen var meget tung at køre med. På vognen havde vi fem spande med mælk, en lille spand med fløde og to kasser, en med smør og en med ost, så den var tungt læsset.

Alt dette skulle vi hente på Skærum Mejeri, som lå en kilometer sydfor Vemb.

Udover vores pladser skulle vi søskende også passe lillebror Mogens. Det var vi sure over, for vi kunne ikke tjene noget som barnepige for ham.

Julen 1941

Min far arbejdede som formand for et støbesjak på Vilhelmsborg/Rom Flyveplads, som tyskerne havde begyndt anlægningen af i 1940. I april 1941, da de var ved at lægge tag på en hangar, blev de pludselig angrebet af et engelsk jagerfly, som kom strygende ned mod flyvepladsen for fulde omdrejninger, og først da gik sirenen i gang.

Min far blev i forbindelse med angrebet ramt af en bombesplint, som flåede hans højre lår op.

Han faldt ned fra hangarens tag og blev kørt til flyvepladsens infirmeri i stedets ambulance.

Infirmeribunkeren kan endnu ses over for den nuværende flyveplads. Der fik han af en militærlæge fjernet splinten og fik lagt en forbindelse, før han blev kørt til Lemvig Sygehus for

videre behandling.

Da han noget senere mødte på arbejde igen, fik han ved en lille højtidelighed på flyvepladsen overrakt den bombesplint, som den tyske læge havde opereret ud af hans lår.

Da vi kom til julen, havde min far igen smerter i benet og havde været sygemeldt i tre uger, så vi tre søskende og min mor måtte selv tjene pengene til juleaften. Det hjalp dog på økonomien, at mine forældre fik udbetalt de penge, som de i årets løb havde sparet op i Julens Glæde.

De indbetalte to kroner om ugen.

Broen over Storaæn ved Skærum

Lillejuleaftensdag måtte Oluf Mælkeemand og jeg hente forsyninger på Skærum Mejeri tre gange inden, vi var færdige. Sidst på dagen lillejuleaften fik jeg min løn for juleugen, 20 kroner og en liter fløde til mor.

Så mange penge havde jeg aldrig tjent før! Jeg glemmer aldrig Oluf Mælkeemand for den fine tanke at give mig en ekstra skilling, nu da far var syg og ikke selv kunne tjene penge.

Jeg skyndte mig hjem med pengene og fløden, for jeg skulle op til mølledren for at bringe varer ud,

inden jeg var færdig til at holde jul. Af mølleren fik jeg 10 kroner - 5 kroner i løn og 5 kroner i julegave, så nu havde jeg også selv penge til at købe julegaver for.

Jeg købte et par sivsko til far og et par kludesko til mor, dertil købte jeg også et spil ludo til mine to søstre Ruth og Eva. Da jeg havde købt gaverne kunne jeg fejre jul, og det siger jeg jer, det blev en dejlig jul!

Butikkerne lukkede klokken 13 juleaftensdag, så blev der stille i gaderne. Alt åndede fred, ikke en bil kørte.

Al privat kørsel havde tyskerne forbudt, det var næsten kun ambulancer og brandbiler, der måtte køre.

Vi børn sad inden døre travlt beskæftiget med at klippe julepynt ved stuebordet. Vi skulle skynde os, så vi kunne nå at hjælpe mor med at dække julebordet. Dugen vi skulle bruge, havde mor fået af overlærer Bruuns kone, fordi der var kommet to huller i den efter en tidligere fest, hun havde holdt. Men det gjorde ikke noget, for det passede lige med, at vi kunne stille sovse- og kartoffelskålen på de to huller. Mens vi dækkede bord, skulle far sætte fod på juletræet. Han gik ned i gården og over til hestestalden for at finde foden til juletræet.

Far kom ikke tilbage med det samme, han var taget på værtshus sammen med en kammerat og kom først hjem klokken 17.30. Da han kom hjem var han fuld og omfavnede mor og knugede hende til sig, men hun havde

ikke tid.

”Hold op Thorvald, ikke her midt i rødkålen,” sagde hun, ”kan du ikke se at jeg har travlt?” Derefter snakkede far lidt med os børn om pyntningen af træet, han kunne se, at det hele gik godt, så han ville lige tage 10 minutter på divanen, inden vi skulle spise julegåsen.

Far faldt i søvn og snorkede så højt, at man ikke kunne være i stuen. Jeg tror, far var ked af det, han kunne ikke rigtig hjælpe med noget, fordi han havde smerter i sit dårlige ben.

Mor havde fyldt gåsen med svesker og æbler, og den var næsten stegt færdig. Hun havde også lagt en stor medister ind i ovnen, nu var det lige før, vi skulle spise. Vi var spændte, kunne næsten ikke vente.

Til dessert havde mor lavet risengrød, men det blev hurtigt lavet om til risalamande, da jeg kom hjem med den liter fløde jeg havde fået af Oluf Mælkemand – nu, begyndte julen for alvor at tage form.

Vi manglede bare at få brænde ind til kakkelovnen, vi havde en tørvekasse, som skulle fyldes – og det var mit job. Jeg tog kassen under armen og gik ned i gården. Det var en stille aften med frost uden sne. Gaden var mennesketom, men op af skorstenene steg en stille røg op mod himlen, det så ud som om, der var placeret et lille stearinlys i alle skorstenspiber. Jeg fik kassen fyldt op med tørv, nok til hele aftenen. Tørvekassen har jeg endnu, den rummer mange minder.

Den står i min gang og bliver brugt til hjemmesko og til at hvile sig på, når jeg skal tænke. I mit barndomshjem stod tørvekassen mellem køkkenbordet og komfuret og blev brugt som stol, når vi skulle spise. Jeg havde mange møder med min mor, når jeg sad på tørvekassen, man kan sige, at tørvekassen var min skriftestol. Når jeg var glad eller ked af det, sad jeg på tørvekassen, men også når jeg var gal og skældte ud, sad jeg der.

Da jeg kom op havde mor, Ruth og Eva sat julemaden på bordet, og nu var vi klar til at spise. Vi kunne ikke få liv i far, som stadig lå og sov på divanen, så vi måtte selv begynde på julemiddagen som bestod af gås, medister, rødkål, kartofler og sovs, dertil drak vi juleøl, som vi havde købt hos skomageren til 2 kroner for 5 liter.

Da vi var færdige med hovedretten, fik vi risalamande med jordbærsovs. Efter middagen skulle der ryddes ud og vaskes op. Spisebordet skulle vi have op på divanen, så der kunne blive plads til juletræet. Det betød, at vi måtte vække far, som endnu lå og snorkede. Under juletræet skulle gaverne ligge. Jeg var meget stolt, fordi jeg kunne bidrage med hele tre gaver. Derefter gik vi rundt omkring juletræet og sang tre salmer. Det var altid ”Det kimer nu til julefest”, ”Glade jul” og ”Højt for træets grønne top”. Vi sang alle med. Da vi var færdige med at synge, skulle gaverne deles ud. Jeg fik et par sko, som helst skulle holde til næste jul.

De var brune og sålerne af læder, men det var kun kort tid, de ville holde sig brune, for vi havde nemlig ingen skosværte, så vi måtte i stedet bruge læderfedt.

Efter vi havde pakket gaverne ud, snakkede vi en halv times tid, så blev vi enige om at fjerne træet igen, så vi kunne få bordet ned fra divanen. Nu var det tid til hygge, slik havde vi ikke. Det kunne man ikke købe under krigen, mor havde i stedet bagt kager i mange forskellige former. Kaffe var der heller ikke meget af, derfor brunede mor rug i en pande, som vi kunne drikke i erstatning for kaffe – fjø hvor det smagte!

Vi blev enige om at invitere de to tyske soldater, som sad ovre i stalden, på kaffe. Det blev mig, der skulle løbe over og spørge, om de havde lyst til at fejre det sidste af julen sammen med os.

Jeg pilede ned ad trappen og over gårdspladsen hen til Hans og Heinrich, som de hed. Jeg gav tegn til dem om, at de skulle følge med, men de skulle være stille, for vores underbo var politibetjent og frihedskæmper, så det gik ikke, at han hørte noget. De to tyske soldater var glade for at tilbringe juleaften hos os, de sang julesalmer, bl.a. ”Glade jul” og en tysk sang om fred, som vi kendte melodien til, men ikke ordene. Det blev en dejlig jul!

Der løbes på skøjter på Storåen ved Skærum Mejeri og Teglværk

Halfdan Rasmussen

Denne finurlige digter, som har skrevet mange sjove digte for børn og andre mennesker, har også lavet ”voksendigte”.

Skygger

Tørvene brændte langsomt ned
Nu var det tid for ensomhed.

Glassene tømtes og lydløse faldt
afskedens dæmpende støv på alt.

Kvinden ved baren, som før var ung,
visnede hen og blev træt og tung.

Skyggerne rejste sig. Grå og død
farvede asken sin egen glød.

Natten slog ind fra den åbne dør.
Aldrig var livet så ensomt før

Forbi

Hun tændte lyset for at se
om det var mørkt
men så kunne natten strømme ind
og snefnug falde.
Og døren græd på sine hængsler
da hun gik
og hendes hænder tømte rummet
for musik
før hun blev til intet
med alt og alle

*Digtene er fra
Fremtiden er forbi fra 1985*

Nissefars fortælling til sine ”søde” nissebørn. En rigtig nissehistorie.

Ukendt forfatter

Didrik, Vidrik og Vupti var meget spændt på, hvad Nissefar ville fortælle, og de sad så stille, for at han ikke skulle fortryde, hvad han havde lovet og blive gnaven igen. Ikke et ord sagde de, mens de spiste.

Smørklatten lå som et stort, gult øje midt i grøden og stirrede på dem. Didrik blev hurtigt klar over, at smør smagte godt, og han dyppede sin ske så dybt i det, at den nåede helt ned i bunden; men så fik han også et rap over fingrene af far, så skeen fløj ud af hånden på ham og kurrede hen ad gulvet.

“Nej, nu skal jeg vise jer, hvordan små drenge skal dyppe i et smørhul,” sagde han, “se sådan, kun spidsen af skeen må røre smørret, I har godt af at vænne jer til at spare.”

Men sådan bar Nissefar sig ikke ad, når han selv dyppede, nej så jog han skeen rigtig dybt ned i smørret, og bagefter smaskede han og sagde: Ah! Mælken turde drengene næsten heller ikke drikke af; den skulle Nissefar

også have. De måtte nøjes med at stikke tungen ned i skålen, når det blev deres tur til at drikke, og labbe til sig, som om de var små katte. Nissefar derimod satte skålen for munden, lagde nakken godt tilbage og drak, så det klukkede i halsen på ham, ja, han drak så stærkt, at noget af mælken løb udenfor, lige ned i hans lange skæg; men det gjorde ikke noget, han slikkede bare sit skæg bagefter, og så sagde han igen. Ah!

Da de havde spist halvdelen af grøden, lagde Nissefar skeen fra sig, tørrede sig om munden med bagen af hånden, slikkede den og sagde: “Nå, så skal I vel have den historie, jeg har lovet jer.”

Nissemor og de tre nissedrenge flyttede sig tættere ind til ham, og så begyndte han meget højtidelig at fortælle:

“For mange, mange år siden, ja, jeg ved ikke hvor mange – det er måske hundrede, måske tusinde, måske hundrede tusinde år siden – boede

min tip-tip-tip-tip-tip-oldefar nede i jorden. Han var en lille, grå mand ligesom alle nisser. Men han kendte ikke noget til mennesker, for der boede slet ingen her i landet.

Men så kom menneskene, og de begyndte at grave i jorden. De ville bygge huse og bo der.

Min tip-tip-tip-tip-tip-oldefar var straks klar over, at det var fjender, og dem ville han ikke have boende på sin jord. Hvis menneskene byggede op om dagen, rev han det ned om natten; hver morgen kunne de begynde forfra.

Sådan blev de ved med at drille hinanden i lang tid.

Men så fandt menneskene på at sætte en skål mad ud til ham, før de gik hjem. Den nat rev tip-tip-tip-tip-tip-oldefar ikke stenene ned. I stedet gav han sig til at spise maden. Aldrig havde han smagt noget så dejligt; det var nemlig grød. Da det blev morgen, stod den tomme skål der, og stenene lå, hvor de skulle ligge.

Næste aften stod der atter en skål grød til ham, og sådan blev det ved, lige til huset var færdigt.

Så flyttede menneskene ind i huset. Men nu glemte de, at det var min tip-tip-tip-tip-tip-oldefars jord, de havde bygget på; de gav sig til at pløje og så

og høste og bildte sig ind, at jorden var deres – og grød fik han aldrig mere. Men det var dumt gjort af dem, for en nat, da min tip-tip-tip-tip-tip-oldefar var blevet rigtig gal i hovedet, gik han hen og rev taget af huset, så det regnede lige ned i sengen til dem, og det kunne de ikke lide. Det blæste så forfærdeligt den nat, og konen var klogere. Hun sagde lige med det samme, at det nok var de underjordiske, der havde gjort det, fordi de ingen grød havde fået, og det havde hun jo ret i. Da de skulle i seng næste aften, satte konen et fad grød uden for døren, og de fik en rolig nat.

Hver aften hentede min tip- hør, nu er jeg snart træt af at sige tip så mange gange. Når jeg kommer til det ord næste gang, Vidrik, så kan du sige tip for mig, så kan jeg hvile mig så længe; det skal siges fem gange husk det nu! – Altså. hver aften hentede min” – Nissefar sendte Vidrik et øjekast, at nu kunne han sige navnet, og Vidrik begyndte: “Tip for mig – tip for mig – tip for mig – tip for mig –” “Hold op!” skreg Nissefar, hvordan er det dog, du skaber dig?” “Jamen, du sagde jo, at jeg skulle sige: ‘Tip for mig’ fem gange, og jeg har kun sagt det fire.”

“Åh, du er en dum dreng! Næ – jeg skal nok selv, I kan bare høre efter. Altså – hver aften hentede min tip-tip-tip-tip-ol-”

“Du mangle et tip far,” skreg Didrik,

“der var kun fire.”

“Ja, det er også lige meget. Nu vil jeg ikke have jeres afbrydelse. Hvis det ikke var juleaften, så havde I fået en dragt klø. – Altså – min tip-tip-tip-tip-tip-oldefar hentede hver aften en skål grød oppe ved huset, og så lod han dem være i fred.

Så blev det vinter. Jorden frøs så hård som sten, sneen lagde sig så højt, at min tip-tip-tip-tip-tip-oldefar næsten ikke kunne komme frem og hente sin grød. Til sidst blev han ked af det; men grøden kunne han ikke undvære nu, og en nat gik han ind i stalden og lagde sig til at sove. Der var dejligt varmt, og han blev der hele natten og hele dagen, og næste nat og næste dag og hver dag og nat så længe, han levede.

Ja, ser I børn, sådan kom nissen til at bo hos menneskene.

Vi begyndte altså med at være deres fjender, og nu er vi blevet deres venner. Jeg kunne fortælle hundrede historier om, hvordan nisserne har hjulpet menneskene, og hundrede historier om hvordan nisserne har drillet menneskene, for det kan vi nemlig også; men dem kan I få en anden gang.”

“Åh nej, far, fortæl en af dem nu,” bad Didrik, “en af dem med drilleri i.”

“Ja, det kunne du lide, din spilopma-

ger! Nej den slags historier kan du slet ikke tåle at høre, for det morer dig vist at drille, det mærkede jeg selv lige før vi grøden.”

Didrik tav og dukkede sig bag Nisse-mors ryg: Far havde nok ikke glemte den historie endnu.

“Nej, i aften får I ikke flere historie,” sagde Nissefar, “nu er jeg træt; men husk nisseloven, den siger: Alle gode mennesker skal I være gode imod; og alle onde mennesker skal I drille, til de lærer at blive gode. Sådan har alle nisser gjort, der har levet før jer, og sådan skal I også gøre, hvis I vil være ordentlige nisser. Skal vi så spise resten af grøden?”

Så tog de fat igen. Nissefar var blevet sulten af at fortælle så meget og tog hele smørklatten i en eneste mundfuld. Bagefter drak han al mælken, og så lagde han sig, så lang han var, på gulvet, for han havde alligevel spist for meget.

Et øjeblik efter sov han.

I snedkernes fagskrift stod der i oktober 1947

I de gamle fagblade, kan man få et fingerpeg om, at tiderne ikke var ret meget anderledes end de er i dag.

Også
Du

har mærket

at enhver lønstigning der fremskaffes ved de faglige organisationers hjælp, bliver betydningsløse, når den modsvares i prisstigninger.

Det bliver kun til et kapløb mellem løn og priser, hvori priserne altid vil komme først.

Det må derfor stå klart for enhver, at spørgsmålet om en forbedring af reallønnen, er nøje forbundet med den siddende regerings indstilling overfor prisudviklingen.

Hvis man som Knud Kristensen har gjort, og som den borgerlige regering altid vil gøre, modsætter sig enhver kontrol med prisdannelsen, så vil en lønstigning på 5 procent, som regel betyde en prisstigning på 7 eller 8 procent.

Fagbevægelsens styrke i forbindelse med lønudviklingen er således afhængig af, om det er arbejderne eller andre der har den politiske magt og dermed indflydelse på de prisregule-

rende faktorer.

Vort mål er at skabe en stigende levestandard for den arbejdende befolkning i takt med produktionens forøgelse.

Men betingelsen herfor er, at socialdemokratiet får magt til at gennemføre kravet.

Vi kan løse problemet ved at stemme den 28. oktober.

Jeg ønsker jer alle en god jul og et godt nytår!

Rævekager

Rigtige politikere - rigtige kager

2013 udgives en bog som hed RÆVEKAGER, hvor politikere gav opskriften på deres yndlingskage, sammen med en anekdote

SMULDRE- ÆBLEKAGE

Ingredienser:

25 g havregryn

50 g rasp

50 g hvedemel

50 g sukker

1 tsk bagepulver

100 g smør

Fyld:

2 madæbler

100 g rosiner

75 g nødder

1 spsk sukker

HENRIK DAM KRISTENSEN

Parti: Socialdemokraterne

I Folketinget første gang: 1990

Kagen er til 4-5 personer. Man kan spise den som dessert. Opskriften har jeg fra min sekretær Gitte Bauer. Jeg har lavet lidt om på den oprindelige opskrift ved at tilføje flere nødder og rosiner og reducere mængden af havregryn. Vores æbler i haven har ikke været gode i år, så jeg har købt nogen, men ellers er det jo oplagt at bage kagen med hjemmedyrkede æbler.

Jeg laver meget mad, men jeg bager ikke ret meget. For jeg ved, hvad det koster i motionsrummet senere. Men det sker da, vi køber en kage.

Man begynder med at blande havregryn, rasp, mel, sukker og bagepulver i en skål. Så skal smørret æltes godt ind i dejen. Det er det vanskeligste i processen, og her kan man godt få lidt fedtede fingre. Dejen skal blive til noget smulder, for kagen hedder en smuldreæblekage.

Når dejen smuldrer, skal jeg i gang med æbler og nødder.

Jeg har købt en pose med blandede nødder, men man kan bruge den slags nødder, man bedst kan lide. Når jeg har hakket nødderne, skal æblerne skrællés.

Der nogen, der synes, æblerne bare skal skæres i både. Men jeg synes, det bliver bedre af, man skærer dem i små stykker, ellers bliver de for store.

Men jeg bruger først min æble-deler, bagefter skærer jeg æblerne i mindre stykker.

Så smører jeg en bageform og putter æblestykkerne ned i formen og drysser en spiseskefuld sukker hen over æblerne. Oven på æblerne fordeler jeg først rosiner og derefter de hakkede nødder.

Til sidst kommer jeg smuldredejen på toppen.

Her kommer i øvrigt en anden ting, som jeg selv har fundet på. Dejen pensler jeg med lidt smeltet smør, det gør kagen pæn gylden. Vi spiser jo også med øjnene.

Nu skal den bage i 30 minutter ved 200°.

I dag serverer jeg den med flødeskum, man kan jo også vælge cremefraiche eller sofficé.

Og her er den anekdote Henrik Dam fortalte, faktisk var der to: ”Tremmekalve og Foie Gras”

Nu hvor vi sidder og spiser kage, kommer jeg til at tænke på dengang jeg måtte sige nej tak til et dejligt måltid. Jeg var på et officielt besøg i Budapest. Muren var faldet, og alle de nye østeuropæiske lande skulle være medlem af EU. Og som minister var jeg interesseret i at jeg skulle skabe kontakt, til de nye lande. Derfor var

jeg på besøg hos min ministerkollega, altså landbrugsministeren i Budapest. Og jeg havde sat nogle dagsordener hjemmefra, blandt andet om dyrevel-færd og forbrugerpolitik.

Vi skulle også til en officiel middag, og her serverede man foie gras til forret. Jeg synes foie gras smager godt, men man bruger nogle produk-

tionsmetoder, som er fuldstændig utilstødelig. Det forklarede jeg ministeren og beklagede, og jeg beklagede, at jeg ikke ville spise forretten, og det forstod han ikke meget af.

Så gik det hverken værre eller bedre, at da hovedretten kommer. Så var det hvidt kalvekød,

Man producerer ved at have kalvene stående udenfor hele tiden, hvor de kun får sødmælk, man kalder dem også sødmælkskalve eller tremmekalve. De kalve lever et helt liv med diarré. Der er så nogen, der synes at lyst kalvekød er en delikatesse.

Åh nej, tænkte jeg, hvad gør jeg nu? men jeg måtte sige til landbrugsmi-
nisteren, at jeg af dyreværnsmæssige årsager, heller ikke kunne spise det, og det blev simpelthen så pinligt, så pinligt. Jeg kunne tydeligt fornemme at det fattede de heller ikke noget af, for det var jo lækker mad det her.

Men det betød, at vi så fik en snak om det, det var også en dagsorden i EU. Altså at få bekæmpet nogle af de urimelige produktionsmetoder.

Jeg lade vægt på forbrugersikkerhed og salmonella, som de slet ikke anede, hvad var. Det var big issue, det ville det også blive i EU.

Det blev en ret brat opvågning for ministeren og hans embedsmænd. Før havde det handlet om at producere så meget som overhovedet muligt. Nu skulle man måske også have en diskussion om, hvordan man skal producere og så videre. Det forstod de ikke ret meget af, det

gjorde de helt ærligt ikke.

Men specielt departementschefen lyttede, for han kunne godt se, at det var en del af den europæiske agenda. Det gav lidt spænding under middagen, men det gav også plads til desserten.

UPS

En anden anekdote, som jeg kan fortælle i denne lille lukkede kreds som denne, er ganske pinlig.

For det er desværre ikke altid de politiske mærkesager man bliver kendt for. Jeg sagde engang noget, der er gået hen og blevet en anekdote klassiker, jeg tror oven i købet, de spillede den til Danmarks Radios julefrokost. Det var i 90'erne, jeg var fødevarer- og landbrugsminister dengang, jeg blev interviewet til radioen.

Det handlede om, at fiskerne smed fisk ud. Det man kalder opgradering. Altså har en fiskekvote, og når fiskerne fanger for eksempel rødspætter, så i næste træk fanger man nogen, som er bedre. Altså fisk der kan give en bedre pris, og så smider han de første ud, fordi han jo ikke må tage mere med i land for fiskekvoterne.

Det er et kæmpe stort problem, og det har det altid været.

Her kom jeg så i et direkte radiointerview til at sige: "Det er simpelthen også for dårligt, man smider så meget godt fiske overbord" - direkte i radioen!

Jeg opdager det ikke selv under interviewet, men blev sandelig gjort

opmærksom på det bagefter .
Heldigvis er det noget man bare gri-
ner af, men den er jodum.
Ja det er en bommert, jeg godt kunne
være foruden.
En uagtsom talefejl.
Men den ligger på you tube, og jeg
kommer så mænd selv til at under-
holde med den af og til.
Jeg slipper nok aldrig af med den
historie.

STØT ARBEJDERMUSEET!

Giv et bidrag på kr. 200 til Arbejdermuseet, og hjælp os med at fastholde vores mulighed for momscompensation for almenvelgørende institutioner.

Vi har brug for 100 donationer på mindst kr. 200 i 2022 for at blive godkendt efter Ligningslovens §8A.

Send dit bidrag på MobilePay 32547. Og husk at du kan opnå fradrag for donationen, hvis du oplyser dit cpr-nummer i forbindelse med indbetalingen.

Tusind tak for din opbakning!

ARBEJDERMUSEET

Kontingent 2023.

Med udsendelse af ASRA NYT nr. 1 - 2023 vedlægges et indbetalingskort til kontingentet for 2023.

Kassereren anmoder om, at der bliver indbetalt så hurtigt det er muligt, og gerne senest på generalforsamlingen.

Gennem jeres medlemskab gør I det muligt for ASRA at gennemføre arbejdet med arkivering, registrering og anden aktivitet for at bevare og levendegøre arbejdernes historie. Medlemskontingent er ASRA's eneste faste indtægtskilde, og uden den kan foreningen ikke bestå. Vi synes selv at vi løser en vigtig opgave og er derfor glade for at have medlemmer, som har støttet os gennem mange år, og at der fortsat kommer nye til. Sætserne, som blev vedtaget af generalforsamlingen i 2022, er:

Private medlemmer: 125 kr.

**Partiforeninger/AOF-afdelinger/
Faglig senior klubber: 175 kr.**

Andre foreninger: 250 kr.

Faglige organisationer: 800 kr.

Kontingentet er uændret i forhold til 2022. Kan også betales via netbank.

Netbank i Arbejderne
Landsbank nr.: 5383 0302380.

**Arbejderne
Landsbank**

Med kærlig julehilsen,
kassereren

Generalforsamling

**Tirsdag den 7. marts. 2023. kl. 19,00
i Historiens Hus - Museumsgade, 32. Herning
Fælleslokalet**

**Dagsorden jvf. vedtægterne
Vedtægterne findes på ASRAs hjemmeside
www.asra.dk**

**Forslag som ønskes behandlet på generalforsamlingen skal
være formanden i hænde senest 14 dage før**

Der vil som tidligere år være et kulturelt indslag på generalforsamlingen, som alle er velkommen til at overvære. Ligeledes er man velkommen til at overvære generalforsamlingen, dog er det kun medlemmer der har tale og stemmeret.